

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. MST-604-00064

Den 16. november 2009

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har i brev af 20. oktober 2009 stillet følgende spørgsmål nr. 33 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S).

Spørgsmål nr. 33. (alm. del)

Kvarternære ammonium forbindelser er mistænkt for at gøre bakterier modstandsdygtige overfor antibiotika. Vil ministeren oplyse udvalget om, hvor omfattende udbredelsen af kvarternære ammonium forbindelser er i kosmetiske produkter og rengøringsmidler?

Svar

Betegnelsen kvarternære ammoniumforbindelser (Quarternary Ammonium Compounds, QAC) er en samlebetegnelse for en stor gruppe stoffer. QAC kan bl.a. fungere som overfladeaktive stoffer, biocider, konserveringsmidler eller som et stof, der skaber fylde i håret. Stofferne har bred anvendelse i bl.a. kosmetik og rengøringsmidler.

Stofferne bruges ifølge en ny norsk rapport fra Den Norske "Vitenskabskomiteen for mattrygghet" fra august 2009 i kosmetiske produkter som f.eks. hårstylingsprodukter, mundrensevæsker, øjendråber, næsedråber, ansigtscreme, solcreme og andre produkter med solfaktor, rensecreme, fugtighedscreme, håndrens, babylotion og acne-midler.

Det er velkendt, at kvarternære ammoniumforbindelser ofte anvendes som desinfektionsmidler i køkkener, hospitaler og private hjem. Bl.a. anvendes benzalkoniumklorid (f.eks. Rodalon) til rengøring i køkkener samt tøjvask, sanitet mv. QAC-Stofferne er dog ikke velegnede i produkter, der indeholder sæbe, da sæben neutraliserer effekten overfor bakterier.

I forbindelse med en vurdering af QAC'ernes allergifremkaldende egenskaber blev der i 2004 udgivet en rapport fra "Videnscenter fra arbejdsmiljø", som giver et indtryk af brugen af QAC i Danmark. Der henvises til svar på spørgsmål 34 (alm. del), hvor denne tabel er gengivet. Tabellen viser en anvendelsen af BAC typen (benzalkoniumklorid mv.) i 44 -117 produkter til rengøring og algerens. Samtidig angives det, at nyere QAC-typer anvendes i 115 - 285 hud- og hårplejemidler samt rengøring og sanitet. Denne mængdeangivelse dækker dog også over såkaldte "overfladeaktive råvarer", som ikke nødvendigvis hører under gruppen rengøringsmidler, men

kan være biocider eller andre (rå)varer, hvor der ønskes en overfladeaktiv effekt.

Miljøstyrelsen oplyser, at styrelsen ikke er bekendt med mere præcise opgørelser over forbruget af QAC i rengøringsmidler og kosmetik i Danmark. Det bemærkes at ovennævnte data hidrører fra produktregistret, som kun registrerer produkter, der anvendes til erhvervsmæssig brug. Der findes ingen registre i Danmark, der samler oplysninger om de samlede anvendelser af kemiske stoffer i forbrugerprodukter.

Problematikken omkring QAC-stoffernes mulige evne til at skabe resistens overfor lægemidler er for nylig blevet rejst i ovennævnte rapport fra "Den Norske Vitenskabskomiteen for mattrykghet". Rapporten peger på en mulig risiko for, at brugen af kvaternære ammoniumforbindelser i kosmetiske produkter kan lede til resistens i bakteriefloraen i huden og omkring munden. Det understreges dog samtidig, at der mangler viden på området, og at der således ikke kan drages endelige konklusioner. Miljøstyrelsen oplyser, at de vil følge udviklingen omkring vidensopsamling på område, og at styrelsen i øvrigt er i løbende i kontakt med brancheforeningen SPT omkring miljø og sundhedseffekter af stoffer i kosmetik og rengøring.

Troels Lund Poulsen/ Anne-Marie Rasmussen